

УДК 373.3. 015.311: 005.336.2

DOI <https://doi.org/10.52726/as.humanities/2023.1.2>

А. В. БЛЯШЕВСЬКА

*кандидат педагогічних наук, доцент, викладач іноземних мов,
Комунальний заклад вищої освіти «Луцький педагогічний коледж»
Волинської обласної ради, м. Луцьк, Україна
Електронна пошта: ablyashevsjka@lprk.ukr.education
<http://orcid.org/0000-0003-3650-932X>*

Н. С. ДМИТРЕНКО

*викладач словесних дисциплін,
Комунальний заклад вищої освіти «Луцький педагогічний коледж»
Волинської обласної ради, м. Луцьк, Україна
Електронна пошта: nataliyadmytrenko000@gmail.com
<http://orcid.org/0000-0002-8614-7606>*

М. А. ФЕДОРЕЦЬ

*викладач іноземних мов,
Комунальний заклад вищої освіти «Луцький педагогічний коледж»
Волинської обласної ради, м. Луцьк, Україна
Електронна пошта: mfedoretc@gmail.com
<http://orcid.org/0000-0002-2990-4340>*

ПОЛІЛОГ У СИСТЕМІ ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ

Соціальне замовлення українського суспільства на сучасному етапі полягає в тому, щоб фахівець освітньої галузі був підготовлений до ефективного виконання своїх професійних функцій і повноцінної участі в усіх сферах життя мультикультурного суспільства, що передбачає дослідження проблеми розвитку вміння полілогічного спілкування у майбутніх педагогів. Таке вміння є необхідною умовою успішної соціалізації, повного залучення до майбутньої професійної діяльності, включаючи контакти в міжнародній професійній сфері.

Публікація висвітлює питання важливості впровадження полілогу як форми здійснення мовленнєвої діяльності (рідномовної та іншомовної), що об'єднує в собі компоненти діалогічного і монологічного мовлення під час організації освітнього процесу у вищій школі, необхідних для формування загальних і професійних компетентностей майбутнього вчителя початкової школи відповідно до вимог нормативно-правових актів: закону України «Про

освіту», професійного стандарту за професіями «Вчитель початкових класів закладу загальної середньої освіти», «Вчитель з початкової освіти (з дипломом молодшого спеціаліста)», Державного стандарту початкової освіти.

Робота акцентує увагу на імплементації полілогу у процес реалізації комунікативно-діяльнісного підходу в системі підготовки фахівців початкової освіти засобами інтерактивних методів навчання, зокрема, дебатної гри, дискусії, методу проєктів. Авторами обґрунтовано дидактичний потенціал полілогу як синтетичної форми мовленнєвої діяльності з точки зору досягнення основної мети навчання мови (рідної та іноземної) майбутніх педагогів, що передбачає ефективне спілкування в усній та писемній формах мови, використання мови з метою міжкультурного спілкування у діалозі культур і цивілізацій сучасного світу.

На основі аналізу і узагальнення досвіду роботи викладачів словесних дисциплін Комунального закладу вищої освіти «Луцький

педагогічний коледж» щодо використання інтерактивних освітніх технологій доведено ефективність методу проєктів, навчальної дебатової гри, у системі формування загальних і професійних компетентностей, у першу чергу, рідномовної та іншомовної комунікативної компетентності, студентів вищих закладів педагогічної освіти України.

Ключові слова: полілог, професійні компетентності, комунікативна компетентність, інноваційне навчання, інтерактивні методи і технології навчання, проєкт, дебатна гра.

Постановка проблеми. Завдання сучасного освітнього процесу вищої школи України – підготовка конкурентоспроможного людського капіталу для високотехнологічного та інноваційного розвитку країни, самореалізації особистості, забезпечення потреб суспільства, ринку праці та держави у кваліфікованих фахівцях [4]. Особливої актуальності вищезазначені завдання набувають у системі педагогічної освіти. Перелік фахових компетентностей професій «Вчитель початкових класів закладу загальної середньої освіти», «Вчитель з початкової освіти (з дипломом молодшого спеціаліста)»: мовно-комунікативна; предметно-методична; інформаційно-цифрова; психологічна; емоційно-етична; педагогічне партнерство; проєктувальна; інклюзивна; здоров'язбережувальна; прогностична; організаційна; оцінювально-аналітична; інноваційна; рефлексивна; здатність до навчання впродовж життя – доводить, що українське суспільство ставить високі вимоги щодо підготовленості майбутнього учителя для ефективного виконання своїх професійних функцій, оскільки парадигма діяльності суб'єктів освітнього процесу (тобто учнів початкової і середньої школи) спрямована на формування ключових та предметних компетентностей із застосуванням діяльнісного підходу на інтегрованій основі [Професійний стандарт : 2020].

Майбутній учитель має бути готовим до формування комунікативної компетентності у здобувачів освіти початкової школи, а тому повинен розвивати свою рідномовну та іншомовну комунікативну компетентність. У Державному стандарті початкової освіти зазначено, що комунікативна компетентність як одна із ключових передбачає здатність спілкуватися

рідною (у разі відмінності від державної) та іноземними мовами, а це передбачає активне використання мови (рідної, іноземної) в різних комунікативних ситуаціях, зокрема в побуті, культурному житті громади, оволодіння навичками міжкультурного спілкування [Державний стандарт : 2019]. З метою формування комунікативної компетентності здобувачів освіти початкової школи в умовах безпосереднього спілкування програмою для 1–4 класів передбачено розгортання освітньої діяльності у межах змістової лінії «Взаємодіємо усно», а саме залучення здобувачів освіти до дій зі сприймання, перетворення, виокремлення, аналізу й інтерпретації, оцінювання та використання усної інформації в реальній мовленнєвій практиці (дискусія у класі, мікродискусія в групі): «Мовець/слухач – слухач/мовець ініціює дискусію, висловлюючи власні погляди і слухаючи інших; обґрунтовує думки, спираючись на власний досвід; визначає позицію співрозмовника, погоджується з нею або заперечує її; висловлює доброзичливо своє ставлення до думок інших (поділяє їх повністю, частково чи аргументовано відхиляє); обирає вербальні й невербальні засоби спілкування для досягнення мети; дотримується мовленнєвого етикету» [Типові освітні програми : 2022].

Таким чином, аналіз державних нормативно-правових актів засвідчує особливу значущість питання упровадження комунікативно-діяльнісного підходу з метою оптимізації системи підготовки фахівців освіти загалом і фахівців початкової школи зокрема. Необхідність повноцінного забезпечення ефективності освітнього процесу початкової школи зумовлює зміни змісту вищої педагогічної освіти, а саме новий підхід до надання освітніх послуг, трансформацію наукових досліджень і розробок у практичну діяльність, розробку і впровадження інноваційних особистісно орієнтованих технологій навчання, засобів і методів їх використання [Закон України : 2023].

Аналіз досліджень і публікацій. Питання реалізації діяльнісного і компетентнісного підходів до організації освітнього процесу висвітлювали зарубіжні (Ж. Лелор, Дж. Думас, П. ЛаФрин'єр, Дж. Равен) і вітчизняні науковці (О. Антонова, Н. Бібік, А. Богуш, В. Болотов, С. Бондар, Н. Волкова, М. Головань, І. Зязюн,

А. Маркова, Л. Маслак, О. Марущак, Н. Мойсеюк, М. Пентилюк, О. Пометун, О. Савченко, О. Семенов, Н. Сидорчук та ін.). Дослідники Ф. Бацевич, О. Вовченко, О. Петрашук, Т. Стеченко пов'язують комунікативний підхід до навчання мови (рідної чи іноземної) з рівнем сформованості міжособистісного досвіду. Сучасна методична наука рекомендує процес навчання мови (рідної та іноземної) спрямовувати на формування комунікативної компетентності в результаті залучення здобувачів освіти до вирішення мовно-мовленнєвих завдань на основі інтерактивних методів навчання (Л. Варзацька, М. Вашуленко, Л. Мельничайко, М. Наумчук, О. Савченко, Л. Скуратівський, М. Тимчак, Г. Шелехова) [Бляшевська : 2021].

Аналіз наукових розвідок засвідчив, що вирішення питання вдосконалення системи мовленнєвого розвитку шляхом упровадження сучасних освітніх технологій має важливе науково-практичне значення для розроблення концептуальних положень із формування комунікативної компетентності здобувачів освіти. Водночас виявлено низку суперечностей між вимогами оновленого змісту освіти щодо сформованості комунікативної компетентності здобувачів освіти і недостатнім рівнем використання сучасних методик формування комунікативних умінь і навичок. Зокрема, незважаючи на висвітлення проблеми формування полілогічного мовлення відомими лінгвістами (Л. Мацько, Г. Сагач та ін.), лінгводидактами (О. Біляєв, В. Мельничайко, М. Пентилюк, Е. Палихата, О. Єфименко, А. Ляшкевич, О. Орлова та ін.), у значній частині психологічних і психолінгвістичних концепцій мовної комунікації полілог не трактується як самостійна форма комунікації, а в методиці мовленнєвої діяльності недостатньо уваги приділено питанням розвитку і вдосконалення вмінь і навичок полілогічного мовлення. Разом з тим вважаємо за необхідне звернути увагу на той факт, що формування у здобувачів освіти мовних і немовних («поведінкові реакції» тощо) навичок, які забезпечують можливість участі в полілогу у зв'язку з активним поширенням у громадській діяльності людей даного варіанту мовної комунікації є одним із важливих завдань системи сучасної вітчизняної освіти, оскільки полілог («багатоголосся») реалізує

колективну форму масової комунікації, активно використовується при проведенні громадських та культурних заходів у різних формах групового спілкування (збори, дискусія, дебати, гра, бесіда, проєкт) [Прокопенко : 2012].

Мета статті. З огляду на актуальність питання вдосконалення системи розвитку комунікативної компетентності здобувачів освіти вважаємо необхідним акцентувати увагу на аспектах розвитку і вдосконалення полілогічного мовлення як форми колективного спілкування в процесі опанування студентами педагогічного коледжу навчальних дисциплін словесного циклу, а також як складової системи вироблення фахових навичок використання методичного інструментарію (ресурси, технології, засоби навчання та оцінювання) для забезпечення ефективного формування ключових компетентностей, у тому числі комунікативної, учнів початкових класів на уроках предметів мовно-літературної освітньої галузі («Українська мова та літературне читання», «Іноземна мова») [Професійний стандарт : 2020].

Виклад основного матеріалу. Полілог (грец. *polys* – багато, *logos* – слово) – різновид діалогічного мовлення, розмова кількох осіб, учасників комунікативного акту, що мають відмінний погляд на обговорювану тему. Специфічні ознаки полілогу: дискусійність, тобто обговорення проблемних питань, висловлення нерідко протилежних поглядів на обговорювану проблему; активність мовленнєвої діяльності мовців; безпосередній зв'язок висловлювань із ситуацією, в умовах якої відбувається спілкування; високий рівень спонтанності (непідготовленості); градування реактивної ролі учасників комунікації: від позиції адресата до позиції адресанта; суттєве значення соціальних ролей учасників полілогу; дотримання мовцями правил ведення полілогу; більш-менш однакова участь у спілкуванні всіх учасників; дотримання принципу відповідальності: кожен із учасників зобов'язаний знати те, про що говориться в будь-який момент розмови, і зобов'язаний забезпечувати можливість іншим мати це знання [Шевчук : 2023].

У полілозі відбувається накопичення інформації, що вноситься окремими його учасниками. Відбувається одночасне розгортання кількох тем, тематичні переключення, велика

амплітуда коливань смислового і формального зв'язків реплік, значеннєва «зигзагоподібність» і т. ін., тобто мовна поліфонія, за якої кілька діалогів чи полілогів відбуваються паралельно, нерідко перехресуючись. Полілог як форма групового мовленнєвого спілкування має особливу структурну організацію: 1. Початок (відкриття обговорення, вступне слово ведучого). 2. Основна частина (виступ А, репліки, виступ Б, репліки, резюме ведучого, виступ В і так далі). 3. Підсумковий монолог ведучого. 4. Підсумковий діалог або аналіз самого обговорення. Таким чином, мовленнєве спілкування реалізується через певні форми, які характеризуються специфічними структурними рисами й особливістю організації засобів мовної системи.

Полілог найчастіше розглядають як модифікацію діалогу. Проте у процесі полілогу спостерігається і монолог, якщо бесіду веде один учасник, а інші учасники перетворюються на слухачів. Визначено, що діалог розпадається на монологи, а полілог – на діалоги, та стверджується, що будь-яке спілкування передбачає монологи. З огляду на це, діалогічне й полілогічне мовлення є сумою монологів, а мовлення у цих формах спілкування залишається індивідуальним, оскільки кожна людина є індивідуальною і неповторною.

До ознак полілогічного спілкування відносять наявність ведучого, модератора, тобто організатора спільної мовленнєвої діяльності колективу людей. Він спрямовує і організовує поведінку учасників полілогу, здійснює контроль за дотриманням встановленого регламенту, а головне – виконує важливу соціальну функцію, об'єднуючи, «цементуючи» мовленнєві, нерідко суперечливі дії учасників полілогу в єдиний процес мовленнєвої комунікації.

Таким чином, урахувавши унікальність полілогу як синтетичної форми реалізації мовленнєвої діяльності, що активно використовується у громадській діяльності, з одного боку, а також необхідність реалізації комунікативно-діяльнісного підходу до організації сучасного освітнього процесу, з іншого боку, вважаємо доцільним використання методу проєктів, а саме технології «дебатна гра», у процесі формування комунікативної компетентності студентів педагогічних закладів вищої освіти.

У спеціальній літературі дебати визначено як чітко структурований і спеціально органі-

зований публічний обмін думками між двома сторонами з актуальної теми, спрямований на переконання третьої сторони та формування позитивного враження від власної позиції [6].

Принцип дебатів як навчальної гри побудовано на дотриманні традицій британської Палати громад: є сторона «ствердження» і сторона «заперечення»; предмет обговорення – актуальна суспільно важлива тема, яка сформульована у вигляді твердження; чітка послідовність виступів учасників та окреслені часові межі; обов'язковий зворотній зв'язок між учасниками та суддями, які спостерігають за процесом дебатів; критерієм перемоги є більша переконливість у підтвердженні чи запереченні твердження (теми).

Аналіз структури дебатної гри доводить її співвіднесеність із структурою полілогу, як формою мовленнєвої діяльності: 1. Докомунікативна фаза (мисленнєва діяльність – винахід думки, моделювання аудиторії, створення стратегії й тактики мовлення, добір аргументів тощо та мисленнєво-мовленнєва діяльність – добір словесних засобів для оформлення думки в дієву словесну форму, підготовка до публічного мовлення). 2. Комунікативна фаза (мисленнєво-мовленнєво-комунікативна діяльність – організація взаємодії з аудиторією, налагодження контакту, зворотнього зв'язку, спілкування). 3. Посткомунікативна фаза (аналіз та корекція ефективності мисленнєвої, мовленнєвої й комунікативної діяльності залежно від ступеня досягнення мовцем мети) [3].

Структура дебатної гри засвідчує її співвіднесеність із проєктною діяльністю, оскільки процес підготовки дебатної гри та її проведення – це типова схема довготривалого групового навчального проєкту: докомунікативна фаза – вибір теми проєкту (дебатної гри), обговорення мети та завдань, складання плану реалізації проєкту; пошук інформації, яка висвітлює тему, аналіз і систематизація інформації, створення портфоліо; підготовка виступів «за» і «проти»; комунікативна фаза – презентація і захист проєкту (проведення дебатної гри); посткомунікативна фаза – аналіз виконання завдань навчального проєкту, визначення результатів проєкту (дебатної гри).

Досвід викладачів циклової комісії словесних дисциплін Комунального закладу вищої освіти

«Луцький педагогічний коледж» Волинської обласної ради засвідчує ефективність навчальних дебатів як засобу формування розвинутої компетентної особистості студентів – майбутніх фахівців освіти, громадян із сформованими комунікативними, інтелектуальними здібностями, творчим ставленням до світу, почуттям особистої відповідальності та моралі, здатних до перетворювальної продуктивної діяльності у процесі опанування загальноосвітніх («Українська мова», «Іноземна мова») і фахових дисциплін («Практикум сучасної української мови з методикою навчання української мови, каліграфія», «Основи культури і техніки мовлення», «Українська мова (за професійним спрямуванням)», «Практикум мовної комунікації», «Практичний курс англійської мови»).

Практика освітнього процесу доводить, що з-поміж багатьох різновидів дебатів як навчальної технології (формат «Карла Поппера», формат «Оксфордські дебати», формат «Британський парламентарій», формат «Лінкольна-Дугласа», формат «Американський парламентарій», формат «Судові дебати» і т. і.) найбільш оптимальними у процесі формування комунікативної (рідномовної та іншомовної) компетентності студентів педагогічного коледжу є формат дебатів «Карла Поппера» [Ремех : 2020].

Перш за все учасники дебатів, судді та глядачі мають усвідомлювати, що дебати – це освітня технологія, інтелектуальна гра, а не суперечка. Для перемоги в дебатах необхідне чітке дотримання визначених вимог. За правилами формату «Карла Поппера» дебатують дві команди, в кожній з яких по три спікери. Команди не знають, яка випаде їм роль: сторони «ствердження» чи сторони «заперечення». Тому вони готують аргументи «за» і «проти».

Кожному гравцеві надається час для доведення своєї позиції та спростування позицій суперників. Перші спікери мають на виступ 6 хвилин, другий та третій – 5 хвилин. Перший та другий гравці мають додатковий час для відповіді на запитання від протилежної сторони – 3 хвилини. Третій спікер підбиває загальний підсумок виступу всієї команди і не відповідає на запитання. У процесі гри кожна команда має право взяти декілька хвилин на підготовку (не більше 8 хвилин за всю гру). Учасники не можуть підказувати один одному або відпові-

дати один за одного. У кожного з них є чітко визначена роль, і виступ наступного учасника має бути продовженням попереднього виступу. Також важливим є вміння не просто аргументувати свою думку, але й аргументовано спростувати думки, які озвучені гравцем з команди-опонента. Як результат оцінюється злагоджена командна гра, а не окремих спікер.

Дебатні ігри, темами яких є суперечливі питання суспільно-культурного життя України та світу, – органічна складова освітнього процесу Луцького педагогічного коледжу, зокрема використовуються викладачами словесних дисциплін як засіб тематичного або модульного контролю, наприклад: «Електронна книга краща за паперову», «Справедливість – міф, реальність чи наївне прагнення досконалого світу», «Що таке справжня свобода і чи може бути вільною людина в сучасному світі», «Домашня освіта часів Лесі Українки актуальна сьогодні», «Постулати Сухомлинського – основа НУШ сьогодні».

Варто зауважити, що проведення тематичного або модульного контролю знань у формі дебатної гри створює комфортні умови при підбитті підсумків виконаної роботи, усуває психологічний бар'єр, що виникає при традиційному форматі контролю через страх студентів зробити помилку. Крім того, набуття навичок полілогу як форми комунікації у процесі підготовки і проведення дебатних ігор, забезпечуючи формування в окремої особистості вміння доводити власні думки, вести полеміку, сприяє переходу індивідуальної роботи студентів у роботу, об'єднану спільною метою. Використання полілогу разом із формуванням рефлексивного мислення партнерів і навчання культури дискусії забезпечує творчу співпрацю в колективі, оскільки освітня діяльність відбувається шляхом взаємодії тих, хто навчається і навчає.

Висновки. Таким чином, формування полілогічних умінь під час упровадження педагогічної технології «дебатна гра» у парадигмі комунікативно-діяльнісного підходу в системі вищої педагогічної освіти забезпечує, по-перше, інтенсифікацію, по-друге, гуманізацію процесу підготовки майбутніх фахівців початкової школи шляхом інтеграції комунікативних та пізнавальних цілей [9]; реалізацію «суб'єкт»-

«суб'єктних» відносин між студентами і викладачами; індивідуалізацію процесу навчання, орієнтацію на особистісні якості студентів; розвиток полілогічного мовлення; розуміння рідномовної та іншомовної комунікації як спонукання партнера до діяльності мовленнєвого та немовленнєвого порядку; усвідомлення знань

як сукупності навичок, що актуалізуються у системі діяльності студентів; навичок оцінювання і самооцінювання. Крім того суттєво підвищується рівень мотивації студентів у здобутті знань, розвитку навичок ХХІ століття, які забезпечують успішну кар'єру в різних сферах діяльності, зокрема педагогічної.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бляшевська А., Дмитренко Н., Федорець М. Проектна діяльність у системі формування рідномовної та іншомовної комунікативної компетентностей майбутніх фахівців початкової освіти. *Інноватика у вихованні*. Випуск 13. Том 2. 2021. С. 116–126.
2. Державний стандарт початкової освіти. URL : <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/derzhavni-standarti>
3. Дрозд Т. М. Розвиток комунікативної компетентності вчителів філологічних спеціальностей у системі післядипломної освіти. URL : https://www.vspu.edu.ua/science/dis/des_20_3.pdf
4. Закон України «Про вищу освіту». URL : <http://fedmet.org/analytics/zakon-ukraini-pro-vishhu-osvitu/>
5. Закон України «Про фахову передвищу освіту». URL : <https://osvita.ua/legislation/law/65307/>
6. Професійний стандарт за професіями «Вчитель початкових класів закладу загальної середньої освіти», «Вчитель з початкової освіти (з дипломом молодшого спеціаліста)». URL : <https://mon.gov.ua/ua/news/zatverdzheno-profstandart-vchitelya-pochatkovih-klasiv-vchitelya-zakladu-zagalnoyi-serednoyi-osviti-i-vchitelya-z-pochatkovoyi-osviti>
7. Психологія: підручник для студентів вищих навчальних закладів / кол. авторів; за ред. І. Ф. Прокопенка. Харків : Фоліо, 2012. 863 с. URL : <https://textbook.com.ua/psihologiya/1590680340/s-4?page=54>
8. Ремех Т. О. Учнівські дебати за кордоном та в Україні : порівняльний аналіз. *Вісник Польсько-української науково-дослідної лабораторії дидактики імені Я. А. Коменського*. Вип. 2 (21) : *Актуальні проблеми сучасної психодідактики: філософські, психологічні та педагогічні аспекти* : матеріали 4 Міжнар. наук.-практ. конф. Умань : Візаві. С. 109–114.
9. Тимчак М. Позааудиторна робота як засіб формування іншомовної компетентності студентів. *Початкова школа*. 2019. № 5. С. 9–13.
10. Типові освітні програми для 1-4 класів. URL : <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/navchalni-programi-dlya-pochatkovoyi-shkoli>
11. Шевчук С. Українська мова за професійним спрямуванням. URL : https://alerta.kiev.ua/img/cms/PDF/Shevchuk_Ukr_mova_prof_spryamuv_23_Zmist.pdf
12. Ципіна Д. С. Дидактичні засоби формування полілогічного мовлення майбутніх фахівців з економіки засобами іноземної мови. *Наукові записки* / ред. кол. : В. Ф. Черкасов, В. В. Радул, Н. С. Савченко та ін. Випуск 167. Серія : Педагогічні науки. Кропивницький : РВВ ЦДПУ ім. В. Винниченка, 2018. С. 96–99.
13. Rasyid, A. R., Perdana, I., & Dayu, A. T. (2020). Students' speaking achievement: the application of debate technique for teaching. *Proceeding : Islamic University of Kalimantan*.
14. Muhammad Maksum Rangkuti (2023) Exploring English debate extracurricular to enhance speaking skills and critical thinking in senior high school / *Proceedings: International Forum Research on Education, Social Sciences Technology and Humanities/Vol.1* <https://journal.berpusi.co.id/index.php/POE/article/view/152> [in Ukrainian]

REFERENCES

1. Blyashevs'ka A., Dmytrenko N., Fedorets' M. (2021) Proyektna diyal'nist' u systemi formuvannya ridnomovnoyi ta inshomovnoyi komunikatyvnoyi kompetentnostey maybutnikh fakhivtsiv pochatkovoyi osvity [Project activity in the system of formation of native and foreign language communicative competences of future specialists of primary education] / *Innovatyka u vykhovanni*. Vypusk 13. Tom 2. S.116–126.
2. Derzhavnyy standart pochatkovoyi osvity. (2019) [State standard of primary education] URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/derzhavni-standarti>
3. Drozd T. M. (2017) Rozvytok komunikatyvnoyi kompetentnosti vchyteliv filolohichnykh spetsial'nostey u systemi pisyadyplomnoyi osvity. [Development of communicative competence of teachers of philological specialties in the system of postgraduate education.] URL : https://www.vspu.edu.ua/science/dis/des_20_3.pdf
4. Zakon Ukrayiny «Pro vyshchu osvitu». [Law of Ukraine "On Higher Education"]. URL: <http://fedmet.org/analytics/zakon-ukraini-pro-vishhu-osvitu/>
5. Zakon Ukrayiny «Pro fakhovu peredvyshchu osvitu». [Law of Ukraine "On Vocational Pre-Higher Education"] URL : <https://osvita.ua/legislation/law/65307/>

6. Profesiynny standart za profesiyyamy «Vchytel' pochatkovykh klasiv zakladu zahal'noyi seredn'oyi osvity», «Vchytel' z pochatkovoyi osvity (z dyplomom molodshoho spetsialista)». [Professional standard for the professions "Teacher of primary classes of a general secondary education institution", "Teacher of primary education (with junior specialist diploma)"]. URL: <https://mon.gov.ua/ua/news/zatverdzheno-profstandart-vchitelya-pochatkovih-klasiv-vchitelya-zakladu-zagalnoyi-serednoyi-osviti-i-vchitelya-z-pochatkovoyi-osviti>

7. Psykholohiya: (2012) pidruchnyk dlya studentiv vyshchyykh navchal'nykh zakladiv [Psychology: a textbook for students of higher educational institutions] / kol. avtoriv; za red. I. F. Prokopenka. Kharkiv : Folio, 863 s. URL : <https://textbook.com.ua/psihologiya/1590680340/s-4?page=54>

8. Remekh T. O. (2020) Uchniv's'ki debaty za kordonom ta v Ukrayini : porivnyal'nyy analiz. [Student debates abroad and in Ukraine: a comparative analysis.] *Visnyk Pol's'ko-ukrayins'koyi naukovo-doslidnoyi laboratoriyi dydaktyky imeni YA. A. Komens'koho. Vyp. 2(21) : Aktual'ni problemy suchasnoyi psykholohichnoyi dydaktyky: filosofs'ki, psykholohichni ta pedahohichni aspekty* : materialy 4 Mizhnar. nauk.-prakt. konf. Uman' : Vizavi. S. 109–114.

9. Tymchak M. (2019). Pozaaudytorna robota yak zasib formuvannya inshomovnoyi kompetentnosti studentiv. [Extracurricular work as a means of forming students' foreign language competence.] *Pochatkova shkola*. № 5. S. 9–13

10. Typovi osvitni prohramy dlya 1–4 klasiv. [Typical educational programs for grades 1-4] URL : <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/navchalni-programi-dlya-pochatkovoyi-shkoli>

11. Shevchuk S. (2023) Ukrayins'ka mova za profesiynym spryamuvanniam. [Ukrainian language for professional purposes] URL : https://alerta.kiev.ua/img/cms/PDF/Shevchuk_Ukr_mova_prof_spryamuv_23_Zmist.pdf

12. Tsykina D. S. (2018) Dydaktychni zasoby formuvannya polilohichnoho movlennya maybutnikh fakhivtsiv z ekonomiky zasobamy inozemnoyi movy. [Didactic means of forming the polylogical speech of future specialists in economics by means of a foreign language] *Naukovi zapysky* / Red. kol. : V. F. Cherkasov, V. V. Radul, N. S. Savchenko ta in. Vypusk 167. Seriya : Pedahohichni nauky. Kropyvnyts'kyy : RVV TSDPU im. V. Vynnychenka., S. 96–99.

13. Rasyid, A. R., Perdana, I., & Dayu, A. T. (2020). Students' speaking achievement: the application of debate technique for teaching. Proceeding: Islamic University of Kalimantan,

14. Muhammad Maksum Rangkuti (2023) Exploring English debate extracurricular to enhance speaking skills and critical thinking in senior high school / Proceedings: International Forum Research on Education, Social Sciences Technology and Humanities/Vol.1 <https://journal.berpusi.co.id/index.php/POE/article/view/152>

A. V. BLASHEVSKA

*Candidate of Pedagogical Sciences, Assistant Professor,
Lecturer of Foreign Languages,
Municipal Higher Educational Institution "Lutsk Pedagogical College"
of the Volyn Regional Council, Lutsk, Ukraine
E-mail: ablyashevsjka@lpk.ukr.education
<http://orcid.org/0000-0003-3650-932X>*

N. S. DMYTRENKO

*Lecturer of Slovenic Languages,
Municipal Higher Educational Institution "Lutsk Pedagogical College"
of the Volyn Regional Council, Lutsk, Ukraine
E-mail: nataliyadmytrenko000@gmail.com
<http://orcid.org/0000-0002-8614-7606>*

M. A. FEDORETS

*Lecturer of Foreign Languages,
Municipal Higher Educational Institution "Lutsk Pedagogical College" of the Volyn Regional Council,
Lutsk, Ukraine
E-mail: mfedoretc@gmail.com
<http://orcid.org/0000-0002-2990-4340>*

**POLYLOGUE IN THE SYSTEM OF FORMATION OF COMMUNICATIVE
COMPETENCE OF FUTURE PRIMARY EDUCATION SPECIALISTS**

The social demand of the Ukrainian society at the present stage is determined that the specialist in the education field should be prepared for the effective performance of their professional functions and full participation in all spheres of life of a multicultural society, which involves the study of the problem on the development of the polylogical communication ability of future teachers. This skill is a necessary reason for successful socialization, full involvement in future professional activities, including the contacts in the international professional spheres.

The publication enlightens the importance of polylogue implementation as a form of speech activity (native and foreign), which combines the components of dialogic and monologic speeches during the educational process organization in the higher educational establishment, necessary for the moulding general and professional competencies of the future primary school teacher, respectively to the requirements of legal acts: the Law of Ukraine "On Education", the professional standard for the professions "Teacher of primary classes of a general secondary education institution", "Teacher of primary education (with a diploma of a junior specialist)", State Standard of Primary Education.

The work focuses on the usage of the polylogue in the process of implementing the communicative-activity approach in the system of training specialists in primary education field by means of interactive teaching methods, in particular, the debate game, discussion and the project method. The authors substantiate the didactic potential of the polylogue as a synthetic form of speech activities, regarding the achieving the main goal of future teachers' language learning (native and foreign), which involves effective communication in oral and written language forms, the use of language for the purpose of intercultural communication in the dialogue of cultures and civilizations of the modern world.

It has been proven on the basis of the analysis and generalization of the experience of teachers of verbal disciplines in the Municipal Higher Educational Institution "Lutsk Pedagogical College", in regard to the use of interactive educational technologies, the effectiveness of the project method, educational debate game, in the system of forming general and professional pedagogical competences, primarily native and foreign language communicative competence while teaching students of higher educational institutions in Ukraine.

Key words: polylogue, professional competences, communicative competence, innovative learning, interactive learning methods and technologies, project, debate game.